

Nr 94.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående anvisande av anslag till bidrag till utlandssvenskarnas förening; given Stockholms slott den 8 december 1939.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Albert Forslund.

Utdrag av protokollet över socialärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 8 december 1939.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena SANDLER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, ENGBERG, SKÖLD, QUENSEL, FORSLUND, ERIKSSON, STRINDLUND, HÄGGLÖF.

Efter gemensam beredning med cheferna för utrikes- och finansdepartementen anför chefen för socialdepartementet, statsrådet Forslund:

I skrivelse den 7 december 1939 har *utlandssvenskarnas förening* fäst uppmärksamheten på den situation som kunde uppkomma genom den av svenska beskickningen i Helsingfors anbefallda evakueringen av rikssvenskar från Finland. Föreningen har anfört bland annat följande.

Redan strax efter utbrotten av nu pågående krig i Europa hade det visat sig, att utlandssvenskar i stor utsträckning nödgades söka sin tillflykt till hemlandet undan krigets härjningar och faror. På grund av de förhållanden under vilka avresan skett, valutarestriktioner m. m., hade i de flesta fall endast

obetydliga tillgångar kunnat medföras och många måste på något sätt erhålla hjälp för att kunna draga sig fram, tills de hunnit skaffa sig utkomst här.

Föreningen hade under sådana omständigheter sett sig föranlåten att i oktober öppna en insamling för att bringa åtminstone en första hjälp åt dessa nödställda landsmän. Denna insamling hade hittills inbragt omkring 9,500 kronor och föreningen hade utbetalat bidrag på tillsammans 4,800 kronor fördelade på 80 fall. Därvid vore emellertid att märka, att föreningen, för att ej skapa fram ett hjälpbehov, icke velat omgiva hjälpverksamheten med annan publicitet än den, som låge i själva insamlingen. Vidare vore det tydligt, att hjälpbehovet i regel uppträdde först efter det de egna tillgångarna konsumerats samt möjligheterna att få hjälp av släktingar och vänner uttömts.

Evakueringen av svenskar från Finland komme helt naturligt att förvärpa situationen. Föreningen hade med biträde av åtskilliga organisationer anordnat en hjälptjänst vid ankomsten av flyktingarna till Stockholm för att underlätta anskaffandet av logi, och vid Finlandsbåtarnas ankomst sedan lördagen den 2 november hade denna hjälptjänst för angivna ändamål anlitats av cirka 500 personer. Att beräkna huru stort behovet av kontanta bidrag vore eller kunde väntas bli, vore emellertid ytterst svårt. De senaste dagarna hade utbetalningarna stigit till mellan 600 och 700 kronor. Det borde också i detta sammanhang erinras om att det högsta belopp, som av dessa flyktingar finge överföras till svenskt mynt vore 2,500 finska mark per person. Klart vore i varje fall, att man mycket hastigt kunde komma att stå inför ett hjälpbehov, som överstege föreningens möjligheter, även om den nämnda insamlingen ännu icke vore avslutad och kunde väntas inbringa ytterligare avsevärda belopp.

Under hänvisning till det anförda har föreningen ifrågasatt, huruvida icke för mötande av alla eventualiteter av statsmedel borde anvisas ett anslag å exempelvis 50,000 kronor för att, i mån av behov, kunna ställas till föreningens förfogande för ifrågavarande flyktingshjälp.

I häröver denna dag avgivet utlåtande har *socialstyrelsen* förklarat sig tillstyrka framställningen.

I likhet med utlandssvenskarnas förening anser jag, att i fall av behov staten bör bidraga till bestridande av kostnaderna för beredande av hjälp åt svenska medborgare, som under nuvarande förhållanden flyktat eller komma att flykta från Finland till Sverige. För ändamålet synes mig ett anslag av 50,000 kronor böra äskas av riksdagen för att, i den mån så erfordras, ställas till föreningens disposition. Anslaget, som torde böra rubriceras bidrag till utlandssvenskarnas förening, bör upptagas å femte huvudtiteln och anvisas å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1939/40.

I detta sammanhang vill jag emellertid erinra, att de nuvarande förhållandena i Finland fört med sig ett problem av långt större räckvidd, nämligen spørsmålet om beredande av hjälp åt de finska medborgare — främst kvinnor och barn — vilka nu i stor utsträckning såsom flyktingar strömma till vårt land. För att tillgodose detta hjälpbehov hava en mängd enskilda organisationer och föreningar ingripit och det är att förmoda, att tack vare deras verksamhet och den offervillighet, som i denna sak visats från skilda håll, en avsevärd del av de kostnader, som bliva förenade med hjälpverksamheten, komma att täckas av enskilda medel.

Departements-
chefen.

Vad den organisatoriska sidan av denna hjälpfråga beträffar vill jag erinra, att Kungl. Maj:t uppdragit åt socialstyrelsen att verkställa planläggning av vissa åtgärder för placering av flyktingar. Jag har för avsikt att, därest förhållandena så påkalla, sedan utredningen avslutats, hemställa om anvisande av erforderliga medel för ifrågavarande flyktingshjälp.

Under åberopande av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1939/40 till *Bidrag till utlandssvenskarnas förening* under femte huvudtiteln anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 50,000

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Stig Wernstedt.
